

## สิทธิได้รับค่าเช่าบ้านและสิทธินำหลักฐานค่าเช่าเข้ามาเบิกค่าเช่าบ้านย่อมระงับ

### เมื่อทางราชการจัดที่พักให้

\*\*\*\*\*

นายประวิทย์ จันมนตรี

นิติกรชำนาญการ

สิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ มีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย อันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุให้ข้าราชการผู้นั้นต้องเดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ ซึ่งไม่มีที่พักอาศัยเป็นของตนเองและทางราชการไม่สามารถจัดที่พักอาศัยให้โดยกำหนดให้ข้าราชการดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ แต่สิทธิได้รับค่าเช่าบ้านดังกล่าวเป็นสิทธิที่มีเงื่อนไขบังคับหลังอันเป็นเหตุให้สิ้นสิทธิหรือเป็นเหตุให้สิทธิการได้รับค่าเช่าบ้านต้องระงับไปกล่าวคือ หากต่อมาภายหลังความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุเช่นว่านั้นได้ระงับไปแล้ว ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นย่อมสิ้นสิทธิที่จะได้รับค่าเช่าบ้านต่อไป สิทธิในการได้รับค่าเช่าบ้านจึงไม่มั่นคงถาวรตลอดไปจนถึงวันที่ข้าราชการผู้นั้นเกษียณอายุราชการ และเมื่อการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกต่อทางราชการได้นั้น มีเงื่อนไขประการหนึ่งคือ จะต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน ดังนั้น การที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นได้รับอนุมัติให้นำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อเข้ามาเบิกค่าเช่าบ้านแล้วต่อมาทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้ความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากทางราชการเป็น เหตุจึงระงับสิ้นไปแล้ว สิทธิที่จะนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อเข้ามาเบิกค่าเช่าบ้านจึงต้องระงับไปด้วย)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ (ข้อ ๖ บรรคหนึ่ง (๑) และข้อ ๑๔)

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๙๕๔ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้าพักอาศัยในที่พักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ข้อ ๑ (๑) และ (๓))

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการครั้งแรกที่โรงพยาบาลศิริราชเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร และได้ย้ายไปปฏิบัติราชการที่สำนักโรคติดต่ออันตรายโดยแมลงกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ จากนั้นเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีได้โอนย้ายมาปฏิบัติราชการในตำแหน่งเจ้าพนักงานสุขาภิบาล ระดับ ๖ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกแย้ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ขณะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลโคกแย้ไม่ได้จัดที่พักอาศัยให้

แก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจากที่พักอาศัยไม่ว่าง ผู้ฟ้องคดีจึงใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านมาตลอดจนถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๒ ระหว่างนั้นผู้ฟ้องคดีได้รับการเลื่อนระดับและตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนสาธารณสุข นักบริหารงานสาธารณสุข ๗ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกแย้ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขออนุมัตินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อมาเบิกค่าเช่าบ้านตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๒ และได้รับอนุมัติจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกแย้ (ผู้ถูกฟ้องคดี)ให้นำหลักฐานการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ หลังจากนั้นสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกแย้ได้มีหนังสือเสนอผู้ถูกฟ้องคดีให้แจ้งข้าราชการในสังกัดที่ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ ขึ้นไป จำนวน ๔ คน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัยในที่พักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๑ (๑) ของหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๙๕๔ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้าพักอาศัยในที่พักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัยในบ้านพักขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกแย้สำหรับข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ แต่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือปฏิเสธเข้าพักอาศัย โดยให้เหตุผลว่าได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อก่อนการจัดสรรให้เข้าพักที่พักขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกแย้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์และนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดโดยมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ มีเจตนารมณ์ช่วยเหลือข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย อันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุให้ข้าราชการผู้นั้นต้องเดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ ซึ่งไม่มีที่พักอาศัยเป็นของตนเอง และทางราชการไม่สามารถจัดที่พักอาศัยให้ โดยกำหนดให้ข้าราชการดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าวที่กำหนดว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายระเบียบนี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น (๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว (๒) มีเคสสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง หรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน... และข้อ ๑๔ กำหนดว่า ในกรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามระเบียบนี้ ได้เช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายระเบียบนี้ ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้... แล้ว เห็นว่า การใช้สิทธิของข้าราชการส่วนท้องถิ่นในการนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้มาเบิก

ต่อทางราชการตามข้อ ๑๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่นฯ เป็นการใช้สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อนำไปผ่อนชำระเป็นค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระ ด้วยเหตุดังกล่าวข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ที่จะสามารถใช้สิทธิตามข้อ ๑๔ ได้นั้น จึงต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามข้อ ๖ เสียก่อน แต่ทั้งนี้ ด้วยสิทธิการได้รับค่าเช่าบ้านตามข้อ ๖ เป็นสิทธิที่มีเงื่อนไขบังคับหลังอันเป็นเหตุให้สิ้นสิทธิหรือเป็นเหตุให้สิทธิการได้รับค่าเช่าบ้านต้องระงับไป กล่าวคือ หากต่อมาภายหลังความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุเช่นว่านั้นได้ระงับไปแล้วข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นย่อมสิ้นสิทธิที่จะได้รับค่าเช่าบ้านต่อไป สิทธิในการได้รับค่าเช่าบ้านจึงไม่มั่นคงถาวรตลอดไปจนถึงวันที่ข้าราชการผู้นั้นเกษียณอายุราชการแต่อย่างใด ฉะนั้นแล้วเมื่อสิทธิในการได้รับค่าเช่าบ้านตามข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่นฯเป็นฐานในการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกต่อทางราชการตามข้อ ๑๔ หากข้าราชการส่วนท้องถิ่นสิ้นสิทธิที่จะได้รับค่าเช่าบ้านเสียแล้วสิทธิที่จะนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านตามข้อ ๑๔ ของระเบียบดังกล่าว จึงย่อมระงับสิ้นไปด้วยเช่นกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับค่าเช่าบ้านโดยมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกแย้จะจัดที่พักอาศัยให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัยในที่พักของข้าราชการ ตำแหน่งระดับ ๗ ขึ้นไป อันเป็นกรณีทางราชการจัดที่พักให้อยู่แล้วตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่นฯ เป็นเหตุให้ความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยของผู้ฟ้องคดีอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุหมดสิ้นไป และไม่สามารถนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านได้อีกต่อไป กรณีดังกล่าวแม้จะก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ฟ้องคดีที่จะต้องผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน แต่ภาระดังกล่าวไม่ใช่ความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุอีกต่อไป กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเพราะเหตุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดที่พักอาศัยให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่นฯ และสิทธิที่นำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อมาเบิกค่าเช่าบ้านตามข้อ ๑๔ ของระเบียบดังกล่าว ย่อมระงับไปตั้งแต่นั้นเช่นกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อเพื่อผ่อนชำระราคาบ้าน จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

\*ที่มา คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๔/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)